

SNÍMANIE TEPLoty

Dotykové - priamy mechanický dotyk (**teplomery**)

Bezdotykové - žiarenie (**pyrometre**)

TEPLOMERY :

- ♦ **dilatačné** - kvapaliny (Hg, etanol, olej, petrolej)
  - tyče (0 ÷ 1000 °C)
  - dvojky (bimetal : - 130 ÷ 450 °C)
- ♦ **elektr. signál** - ortuťové + posuvný kontakt
  - bimetal + kontakt (predpružený)
  - vlnovec → posun → kontakt

Poznámka: Ortuť mrzne pri - 38,83 °C, bod varu je 356,73 °C, merný odpor 0,909 Ω.mm²/m. (Cu 0,0175, Al 0,02828). Problematický kov - výpary, plomby (kremácia).

Priamy elektrický výstup :

- odporové
- termočlánky
- polovodičové

Odporové teplomery (RTD - Resistance Temperature Detector)

Pt, Ni - 250 ÷ 1000 °C

Zmena R (Pt 100) $\Delta \vartheta = 0 \div 100 \text{ }^{\circ}\text{C} \Rightarrow \Delta R = 100 \div 138,505 \text{ } \Omega$

$$R(\vartheta) = R_0 (1 + A \vartheta + \beta \vartheta^2) \quad A = 3,9083 \cdot 10^{-3} \quad B = - 5,775 \cdot 10^{-7}$$

Prevedenie :

- drôtové ($\phi = 0,04 \text{ mm}$) $\tau = 50 \div 90 \text{ s}$
- fóliové $\tau = 0,3 \text{ s}$
- tenké vrstvy $\tau_{\mu\text{v}} = 1 \text{ } \mu\text{s}$

Prúd cez Pt 100 :   750 $\mu\text{A} \rightarrow 56 \text{ } \mu\text{W}$
                              1,5 mA $\rightarrow 225 \text{ } \mu\text{W}$

Napájanie I_{kons} → vyhodnotenie ΔU

Integrované obvody (AD 693)

Pripojenie : 2 W , 3 W , 4 W

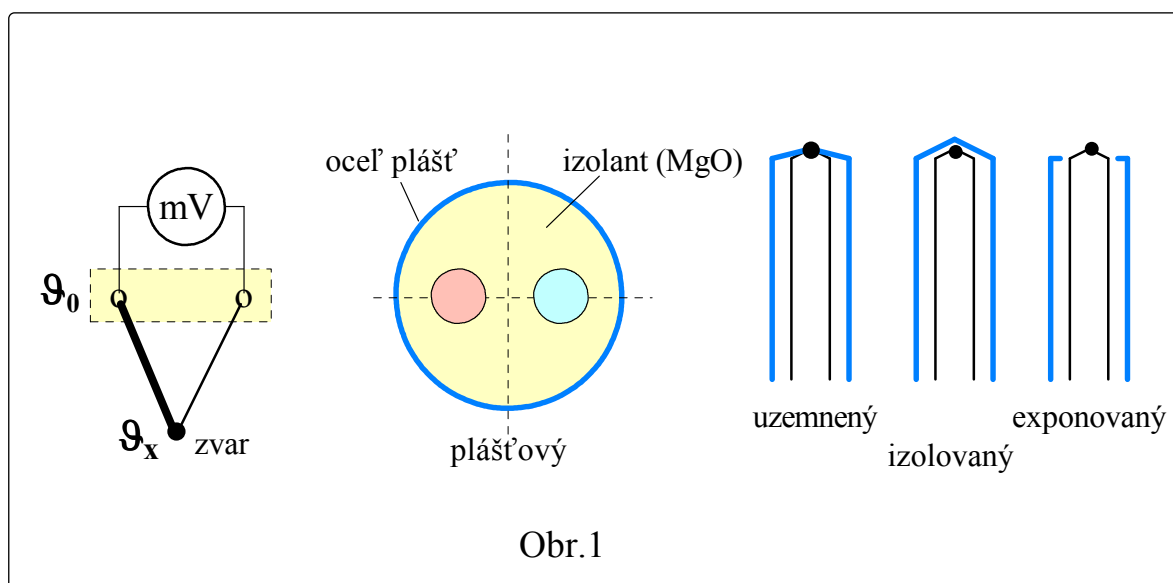
TERMOČLÁNKY (thermocouple):

Dva kovy s rôznym termoelektrickým potenciálom :

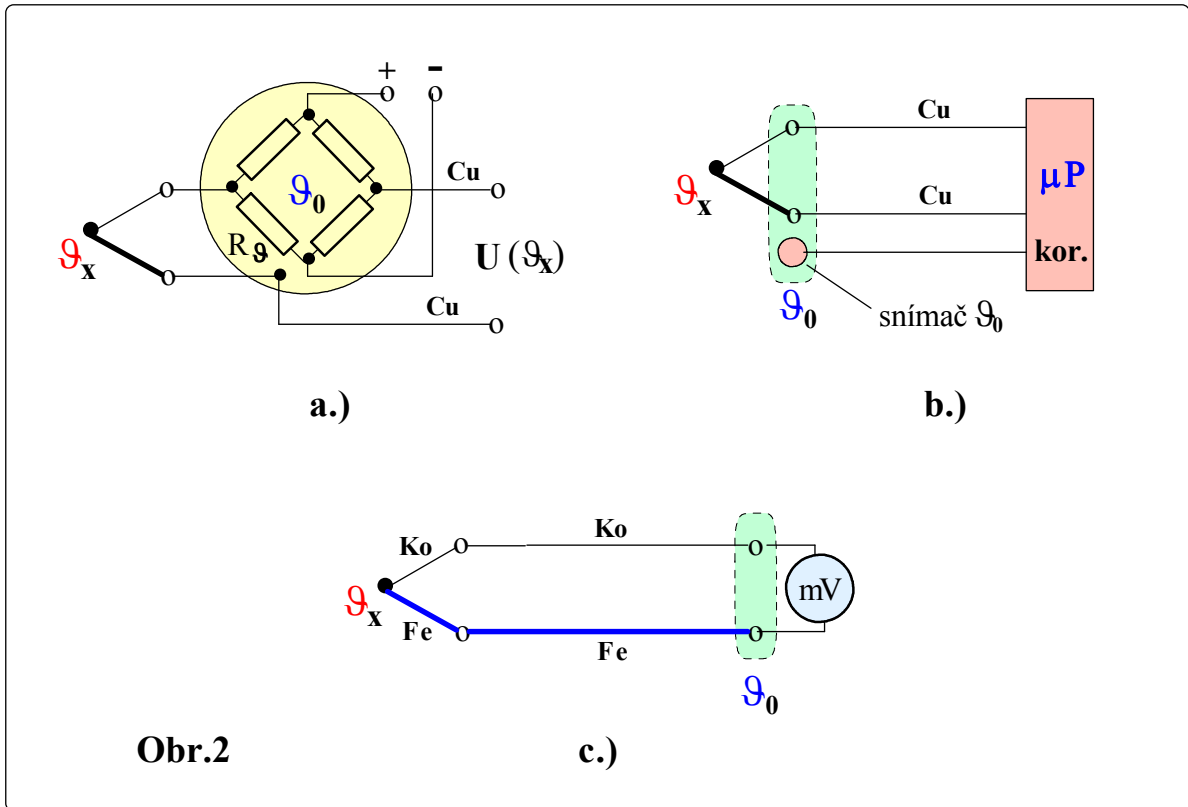
$$U \sim \vartheta_x - \vartheta_0 \quad !!! \quad - 200 \div 2000 \text{ } ^\circ\text{C}$$

J Fe - Ko $\rightarrow 55 \mu\text{V}/^\circ\text{C}$
(FeCuNi)

K NiCr - NiAl $\rightarrow 42 \mu\text{V}/^\circ\text{C}$
(chromel - alumel)

Poruchová veličina ϑ_0 $\rightarrow$ ošetrovanie :
▶ kompenzačná krabica
▶ termostat
▶ kompenzačné vedenie
▶ meranie ϑ_0

Obr.2

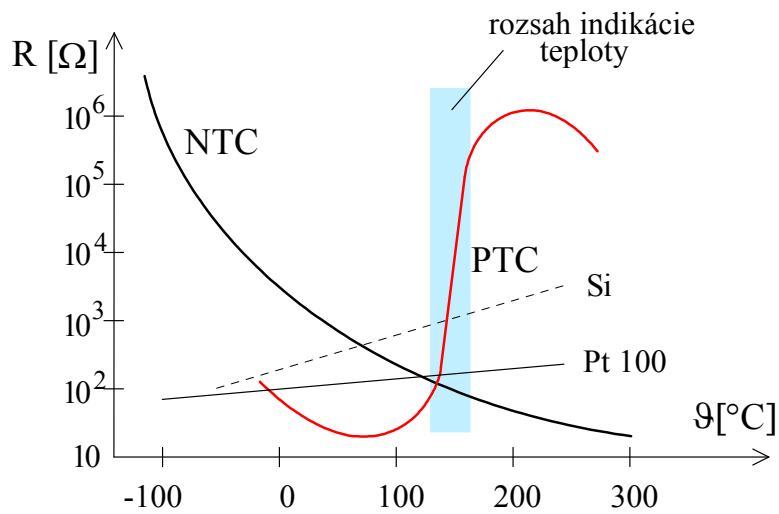
POLOVODIČOVÉ

TERMISTORY (polykrystalické polovodiče) - $-100 \div 200$ °C

- pozistory (PTC) - R stúpa s teplotou
- negasty (NTC) - R klesá s teplotou (spojité meranie)

Tvary : valec, disk, "perlička" (0,7 x 0,5 mm)

Charakteristika silne nelineárna

Obr.3.

Polovodičové (monokryštalické) - 50 ÷ 150 °C

V puzdre typu tranzistor zložitejšia schéma (vyžitie ΔU na PN prechode).

Najčastejšie ako **zdroj konš prúdu**, riadený teplotou (dvojvodičový)

Niekedy **napäťový výstup** (trojvodičový)

Príklad: **AD592** (starší AD590) prúdový výstup (2 vodič.)

presnosť 0,5 °C
linearita 0,15 °C
rozsah - 25 ÷ + 105 °C
 U_{NAP} 4 - 30 V
Výst. prúd 1 μ A / °C

LM 35 napäťový výstup (3 vodič.)

presnosť < 0,4 °C
linearita < 0,18 °C
rozsah - 60 ÷ + 180 °C
 U_{NAP} 4 - 30 (max 35) V
Výstup 10 mV / °C

PYROMETRE

Merajú žiarenie $\Rightarrow$ **optika** (šošovky + zrkadlá) a **snímač** (špec. termočlánky)

Parametre žiarenia: $\Rightarrow$ intenzita
 $\Rightarrow$ farba (vlnová dĺžka)

Najčastejšie - **INTENZITNÉ** : $\blacktriangleright$ šošovky , duté zrkadlá
 $\blacktriangleright$ snímač - sústava termočlánkov

Emisný súčiniteľ - odchýľka reálu od abs. čierneho telesa (Def. abs. č. telesa)